

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اپیدمیولوژی موارد درمان مجدد بیماران مبتلا به سل ریوی و تمیین نقص‌های اطلاعاتی پرونده آنان در بیمارستان دکتر مسیح دانشوری سال ۱۳۷۷ انجام پذیرفت. این پژوهش از نوع مطالعه مقطعی می‌باشد. برای انجام این پژوهش ۲۹۲ پرونده بالینی مورد بررسی قرار گرفتند که دارای اسمیر مثبت خلط بودند. از این میان ۳۱ رونده شامل موارد درمان مجدد سل ریوی و ۲۶۱ پرونده موارد سل ریوی اسمیر مثبت جدید بودند.

در بخشی از پژوهش مقایسه‌ای بین دو گروه فوق‌الذکر انجام شده است و سپس به بررسی اپیدمیولوژی موارد درمان مجدد پرداخته شده است. برای تهیه اطلاعات از لیست کنترل (Check List) استفاده گردید. از کل تعداد نمونه‌های مورد بررسی ۴۶/۵۷٪ زن و ۵۳/۴۳٪ مرد بودند. (بیشترین گروه سنی کل بیماران اسمیر مثبت (شامل بیماران درمان مجدد و بیماران اسمیر مثبت جدید) در رده سنی ۱۵-۳۰ سال بودند که در مورد بیماران درمان مجدد نیز این گروه سنی از درصد فراوانی بیشتری برخوردار بودند.)

در بررسی مقایسه‌ای در گروه درمان مجدد و اسمیر مثبت جدید سل ریوی این نتایج بدست آمد که بین دو گروه فوق‌الذکر از نظر سنی و جنسی اختلاف معنی‌دار وجود داشت. ولی از نظر میانگین سنی زنان و مردان و ساکنین غیرتهرانی اختلاف معنی‌دار وجود نداشت. ولی بین میانگین سنی ساکنین تهرانی در دو گروه مذکور اختلاف معنی‌دار وجود داشت.

اما بیماران درمان مجدد در سه دسته قرار دارند که شامل موارد عود، شکست درمان، غیبت از درمان بیش از ۲ ماه که اکنون با خلط مثبت مراجعه نموده‌اند. در بررسی نتایج مربوط به بیماران نتایج درمان مجدد این نتایج بدست آمد که نتایج درمان در دو گروه زن و مرد که مورد درمان مجدد قرار گرفته‌اند یکسان است و نتایج درمان در انواع درمان مجدد (عود، شکست درمان، غیبت) یکسان است.

شایعترین علائم بالینی بیماران درمان مجدد در هر دو جنس سرفه و خلط بدون خون بود (۷۷/۹۶٪ و ۵۴/۹۳٪) و کمترین علائم بالینی در دو جنس خلط خونی و تب و بی اشتها بی بود (۳۵/۱۹٪، ۵۱/۶۴٪ و ۵۱/۶۴٪).

بین ایرانی ها و افغانی ها هم شایعترین علائم بالینی سرفه و خلط بدون خون بود. کمترین علائم بالین در ایرانی به ترتیب خلط خونی و تب (۲۰٪ و ۳/۵۳٪) و در افغانی ها خلط خونی و تعریق شبانه (۷۵/۱۸٪ و ۵/۶۲٪) بود. علامت تب در افغانی ها بیش از ایرانی ها مشهود بود (در ایرانی و افغانی به ترتیب ۳/۵۳٪ و ۷۵٪).

شایعترین علائم رادیولوژیک بیماران درمان مجدد سل ریوی در مردان اینفیلتراسیون، فیبروز، کلسیفیکاسیون (۲۳/۹۵٪، ۸۰/۹۵٪ و ۸۰/۹۵٪) و شایعترین علائم رادیولوژیک بیماران درمان مجدد سل ریوی در زنان به ترتیب لنفادنوپاتی، اینفیلتراسیون، کلسیفیکاسیون بودند (۹۰٪، ۸۰٪ و ۷۰٪).

شایعترین علائم رادیولوژیک در ملیت ایرانی به ترتیب اینفیلتراسیون، لنفادنوپاتی، کلسیفیکاسیون و فیبروز (۶/۸۶٪، ۳/۷۳٪، ۶/۶۶٪ و ۶/۶۶٪) و در ملیت افغانی این علائم به ترتیب (۷۵/۹۳٪، ۵/۸۷٪، ۵/۸۷٪ و ۲۵/۸۱٪) مشاهده شد.

کمترین علائم رادیولوژیک در دو ملیت ایرانی و افغانی و دو جنس مرد و زن پنوموتوراکس بود (۳/۲۲٪ ملیت ها، ۳/۲۲٪ هر دو جنس).

(با توجه به نیاز مبرم به ثبت دقیق اطلاعات بالینی و کالینیکی در پرونده بالینی بیماران نقایص ذیل در پرونده بیماران و کارت درمانی سل مشاهده گردید:

- ۱ - نتیجه اسمیر خلط بیماران در پایان ماههای مختلف در کارت درمان سل
- ۲ - ثبت محلی جداگانه برای بیماران مزمن در کارت درمان سل
- ۳ - ثبت محلی جداگانه برای تعیین حساسیت میکروب سل نسبت به داروهای مختلف

(آنتی بیوگرام)

۴ - ثبت موارد درمان مجدد در کارت درمان سل به شکل Defaulted و Relapse, Failure

۵ - ثبت علائم بالینی در کارت درمان سل

۶ - ثبت علائم رادیولوژیکی بیماران در شروع و خاتمه درمان

۷ - ثبت محل و سابقه درمان سل در بیماران درمان مجدد